

STM - sosiaali- ja terveysministeriö

VN/22558/2020

Lausuntopyyntö Monikanavarahoituksen purkamisen valmistelua koskevasta virkamiesselvityksestä

Monikanavarahoituksen purkamisessa punnittava hyödyt kansalaisten yhdenvertaisuuden, palvelulupauksen ja sote-palveluiden saatavuuden kannalta

- Kansalaisilla tulisi jatkossakin hyvinvointialueiden rahoituksen uudistamisen myötä olla mahdollisuus täydentää julkisen sektorin tarjoamia palveluja omalla rahoituksella ja yksityisen sektorin palveluilla.
- FA edellyttää palvelulupausta: Kansalaisten tulisi saada tietää, mitä julkinen palvelu sisältää ja mikä on kansalaisen omalla vastuulla. Julkisen sektorin tarjoamia palveluja tulee voida täydentää omalla rahoituksella sekä yksityisen sektorin palveluilla.
- Kelan ja sote:n hyvinvointialueiden yhteistyö on hyödyksi sekä valtakunnallista toimijaa tarvitaan yhdenvertaisten palveluiden varmistamisessa.
- FA yhtyy järjestöjen (EK, STTK, Akava, SAK) näkemykseen monikanavaisen rahoituksen palvelujen vahvistavasta sekä peruspalvelujen saatavuutta turvaavasta luonteesta: Monikanavaisuus vahvistaa palvelujen rahoitusta ja turvaa oikeuksia saada riittäviä terveyspalveluja.
- FA pitää tärkeänä, että monikanavarahoituksen purkamisen valmistelun jatkotyössä kuullaan keskeisten sidosryhmien näkemyksiä sekä huomioidaan asiantuntijaedustus parlamentaarisisessa työryhmässä.

1 Palvelujen saatavuuden kohentaminen edellyttää sekä palvelulupausta että yksityisen ja julkisen sektorin kumppanuutta.

FA on esittänyt hoitotakuun, palvelusetelin ja henkilökohtaisen budjetin tarjoamisesta keinoina vaikuttaa yhdenvertaisuuden ja palveluiden saatavuuden toteutumiseen. FA pitää erittäin tärkeänä, että kansalaisten yhdenvertaisuutta ja asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihinsa parannetaan palvelulupauksen selkiyttämällä. Monikanavaisen rahoituksen purkaminen tai hyödyntäminen hyvinvointialueilla voi vaikuttaa oleellisella tavalla kansalaisten palveluiden saatavuuteen.

Yksityisen sairaanhoidon hoito- ja tutkimuskorvauksien poistaminen edellyttävät riittävää siirtymäaikaa sekä julkisen ja yksityisen sektorin toimivaa ja luottamukseen perustuvaa kumppanuutta. Monikanavaisen rahoituksen purkua ei tulisi tehdä ennen sote-palveluiden saatavuuden varmistamista hyvinvointialueiden voimaantumisen ja toimintakyvyn myötä, jotta vältetään erillisten järjestelmien kehittyminen ja menetetään yhteys kokonaisuudesta. Kansalaisten sote-palveluun pääsyssä, matkojen ja lääkkeiden korvaamisessa sekä kuntoutuksessa, on tärkeää kiinnittää huomiota kansalaisten yhdenvertaisuuteen, palveluiden oikea-aikaisuuteen sekä vaikuttavuuteen, sillä yhteiskunnan kokonaisuus kärsii, mikäli hoitoketjut pidentyvät, ja

kustannukset kasvavat. Eteenkin esimerkiksi, lasten ja nuorten osalta, Kelan kuntoutuspsykoterapian ja lääkinnällisen kuntoutuksen rooli on merkittävä ja sitä on edelleen kehitettävä yhteistyössä hyvinvointialueiden kanssa.

FA toivoo, että parlamentaarisen työryhmän työskentelyssä huomioidaan kokonaisuutena hyvinvointialueiden ja Kelan roolin kehittäminen. Sairausvakuutuskorvausjärjestelmän roolia tulisi arvioida osana kokonaisuutta. Muutoin mahdollisuudet vaikuttaa palveluiden saatavuuteen esimerkiksi yksityisiä palveluita käyttämällä rajoittuvat vain niihin kansalaisiin, joilla on siihen vakuutus tai muuta rahoitusta. FA pitää huolestuttavana eriarvoistumiskehitystä, jossa eri maakuntien asukkailla ei olisi yhtäläisiä mahdollisuuksia vaikuttaa sosiaali- ja terveyspalvelujen saatavuuteen.

2 FA pitää tärkeänä hyvinvointialueen ja Kelan yhteistyötä: valtakunnallinen toimija on avain kansalaisille yhdenvertaisiin ja vaikuttaviin kuntoutuspalveluihin sekä korvauskäytäntöihin

Tulevien hyvinvointialueiden ja Kelan välistä yhteistyötä on tärkeää hyödyntää ja kehittää edelleen. Erityisesti nuorten ja ikääntyneiden mielenterveyskuntoutukseen ja ikääntyneiden hyvinvointiin sekä kasvavaan hoivatarpeeseen on tärkeä varautua sekä yhteiskunnan että yksilön tasolla. Kelan lääkinnällisen kuntoutuksen palveluja tulisi voida hyödyntää edelleen. Kelan kuntoutuksella tuetaan ja parannetaan työ- ja opiskelukykyä, vammaisten ja pitkäaikaissairaiden toimintakykyä sekä pidennetään työuria.

FA pitää virkamiestyöryhmän selvitysryhmän työtä tärkeänä monikanavarahoituksen uudistamiseksi sekä välttämättömänä hyvinvointialueiden työn suunnittelemiseksi.

Raportissa todetaan, että sote-uudistuksen vaikutukset palveluihin riippuvat olennaisesti siitä, miten hyvinvointialueet tulevat toteuttamaan tehtäviään. FA yhtyy tähän näkemykseen. On merkittävää ymmärtää kansalaisten terveyspalveluihin hakeutumisella saavutettavat hyödyt niin hyvinvoinnin tuen, oikea-aikaisten ja vaikuttavien elämän laatua lisäävien sosiaali- ja terveyspalvelujen avun kuin viivästyneen hoidon aiheuttamien kustannustenkin vuoksi. Yhdenvertaisten sosiaali- ja terveyspalvelujen saatavuuden takia on tärkeää, ettei Kela-korvauksista luovuttaisi ilman valmistelua.

FINANSSIALA RY

Tuomo Yli-Huttula